

NANTAKETAS

Kaip ir tūkstančiai kitų puikiai išsilavinusių ir nusimanančių apie poilsį žmonių, nusprendėte vasaros atostogas praleisti saloje netoli Masačusetso pakrantės. Jums patinka vaizdingi, kaip iš atviruko, paplūdimiai. Patinka plaukioti, buriuoti ir skrieti banglentėmis žydrame vandenyje. Mėgstate moliuskų sriubą ir sumuštinius su omarais, be to, pageidaujate, kad šiuos gardesius jums ruošų tikri jūrų gėrybių žinovai ir tradicinės virtuvės meistrai. Taip pat norite lėkti džipu nuleidžiamu stogu, ant priekinės keleivio sėdynės pasisodinęs auksaspalvį retriverį, vardu Čarlzas Emersonas Vinčesteris III. Norite įgyvendinti svajonę, amerikietiškos vasaros svajonę.

Bet pala! Jus drasko abejonės. Ką pasirinkti? Nantaketą ar Martos Vynuogyną? O koks pagaliau skirtumas? Juk abi *šios salos labai panašios*.

Ši gana paplitusi nuomonė kelia mums atlaidžią šypsena. Gali būti, kad nesate matę bamperio lipduko (perkamiausios prekės iš suvenyrų parduotuvės Meino gatvėje, ją ant savo transporto priemonių yra išdidžiai užsiklijavę kone visi bent kiek žinomi salos gyventojai, tarp jų ir Nantaketo salos Komercijos rūmų direktorius), ant kurio parašyta: VYNUOGYNĄ SUKŪRĖ DIEVAS... BET DIEVAS GYVENA NANTAKETE.

Jei vis dėlto ši tiesmuka propaganda nepadarė įspūdžio, jūsų dėmesiui – iškalbinga statistika:

Nantaketo sala

Apgyvendinta: 1659 m.

Pirmieji gyventojai: vampanoagų genties indėnai

Atstumas nuo Hajaniso uosto: 30 mylių

Salos plotas: 45 kvadratinės mylios

Gyventojų skaičius: 11 000 ne sezono metu, 50 000 –
vasaromis

Miestų skaičius: 1

Garsūs žmonės: pageidavo likti nepaminėti

Martos Vynuogynas

Apgyvendinta: 1642 m. (sakome: „Amžius vertas pagarbos“)

Pirmieji gyventojai: vampanoagų genties indėnai

Atstumas nuo Vuds Houlo: 11 mylių (sakome: „Beveik
žemyninė dalis“)

Plotas: 100 kvadratiųjų mylių (sakome: „Dukart didesnė“)

Gyventojų skaičius: 16 535 ne sezono metu, 100 000 –
vasaromis (sakome: „Dvigubai daugiau“)

Miestų skaičius: 6 (trūksta žodžių!!! Ir gal kas pasakytų, o
kaipgi Čapakvidikas?)

Garsūs žmonės: Meg Rajan, Lady Gaga, Skipas Geitsas,
Vernonas Džordanas, Karlė Saimon, Džeimsas Teiloras
ir... Džonas Belušis, miręs ir palaidotas prie Saut Roudo
(jie turi Blutą*; mes sakome: „Ir kas?“)

---

* Turimas omeny animacinių filmukų ir komiksų personažas Blutas iš filmuko „Popajus“. (Čia ir toliau – *vertėjos pastabos*.)

Ar Martos Vynuogyne yra kokia vieta, prilygstanti mūsų akmenimis grįstoms gatvėms ar tobulai didybei „Three Bricks“ mūro namų, kuriuos nuo 1837-ųjų iki 1840-ųjų banguinių medžioklės verslo magnatas Džozefas Starbakas pastatydino trimis savo sūnams? Argi Vynuogynas gali pasigirti vijoklinėmis rožėmis apaugusiais, į dailiausius lėlių namelius panašiais kotedžais, kokius galite pamatyti mūsų vaizdingame Sajaskonseto kaimelyje? Ar MV gali pasigirti auksinio smėlio paplūdimio juosta, kurioje klesti paukščiai sėjikai ir ruonių kolonija, įsikūrusi mūsų šiauriausiame Greit Pointo kyšulyje? Arba plačiais horizontais, atsiveriančiais nuo Sesakaka Pondo iki mėtinį ledinuką primenančio „Sankaty Head“ švyturio. Ar ten yra bent panašiai šaunus baras kaip „Vištidė“, kuriame vieną savaitę gali pasiklausyti Greisės Poter, o kitą – Trombono Šorčio? Ilgai užtruktų vardyti mūsų restoranų pranašumus. Jei būtų paskutinis mūsų gyvenimo vakaras, pasirinkti būtų išties nelengva: sūrainis su česnakinėmis gruzdintomis bulvytėmis iš „Langedoko“ bistro ar takas su jūrų gėrybėmis ir raudonųjų kopūstų salotomis iš „Millie’s“?

Puikiai suprantame, kaip lengva supainioti mūsų čia su mūsų tėvynainiais ten – mus juk suplaka krūvon į regioną, plačiai žinomą kaip Keip Kodas ir salos. Vis dėlto esame dvi atskiros tautos, kiekviena su tik jai būdingais papročiais, ištekliais, tradicijomis, istorija, paslaptimis, su atskiromis pasakų ir skandalų „virtuvėmis“. Šias dvi salas laikykite tiesiog dvynių pora. Taip, iš pažiūros šios dvynės labai panašios, bet pakasus giliau... labai savitos.

MARTOS VYNUOGYNAS

Anot parduotuvės „Alley’s“ savininko, perkamiausia jų siūloma prekė – lipdukas automobiliams, kuriame parašyta: DIEVAS SUKŪRĖ NANTAKETĄ, BET DIEVAS GYVENA MARTOS VYNUOGYNE. Kai kas gal pataisytų: BET DIEVAS GYVENA ČILMARKE. Kas gi norėtų būti siejamas su bohemiškomis žemutinės salos dalies linksmybėmis?

Vis dėlto, kad šis *ne* pilietinis karas, o karas tarp tautų tęstųsi, išvardykime priežastis, dėl kurių laikome šią salą pranašesne už Nantaketą. Martos Vynuogynas pasižymi įvairove – rasių, nuomonių, kraštovaizdžio. Čia yra metodistų kvartalas su spalvingais meduolių ornamentiką primenančiais namukais, tabernakulis, Vandenyno parkas, Inkvelo paplūdimys, baras „Donovano rifas“, garsėjantis romo kokteiliais, – ir visa tai vien tik Ouk Blafse! Taip pat didžiuojamės dešimtimis šeimos ūkių, tiekiančių gausią ekologišką produkciją; Džozo tiltu ir Akvinos uolomis; čia yra Ist Čopas, Vest Čopas, Kataros oro uostas ir kaimynas Edgartaune, ganantis lamas pievelėje prieš savo namą. Dar Čapakvidikas, įžymus ne tik tuo, kad čia Tedžio Kenedžio vairuojamas (gal taip, o gal ne) limuzinas nuvažiavo nuo Daiko tilto ir per tą nelaimę žuvo Merė Džo Kopečni. Čapis garsus ir savo japonišku sodu! Taigi kietai prisipūskit visureigio padangas, paklokit du šimtus dolerių už lipduką ir mėgaukitės sau į valias Keip Podžo laukinės gamtos grožybėmis.

Dar mes didžiuojamės kalvomis kalvelėmis, spygliuočiais medžiais ir akmeninėmis tvorelėmis. Ir Menemša – nuostabiausiu civilizuoto pasaulio žvejų kaimeliu, kur galite paska-

nauti šviežiausių jūrų gėrybių, gardžiausios moliuskų sriubos ir traškiausių dailiai paskrudintų midijų. Nesate girdėję apie „Baitą“? O apie „Larseno“ restoraną? „Namų uostą“? Tai va: čia ne šiaip restoranai, o simboliai. Legendos.

Dar mes rengiame išpūdingas šventes, tokias kaip Šviesų naktis, Žemės ūkio mugė, Rugsjūčio fejerverkų festivalis. Nesame tikri, ar rastumėte kuo taip pasidžiaugti Nantakete. Nebent tuo, kad tirštame rūke lėktuvas vis dėlto sėkmingai nusileido tenykščiam oro uoste ar galiausiai pavyko įsigyti pilkšvai rožinės spalvos klasikinio stiliaus kelnių porą.

Bet labiausiai Martos Vynuogynas išsiskiria žmonėmis. Didžiojamės aktyvia vidurinės ir aukštesnės klasės afroamerikiečių bendruomene. Čia yra brazilų bažnyčia. Ir garsenybių. Pusės iš jų neatpažintumėt, nes žvaigždės kaip visi stojasi į eilę spurginėje ir malasi spūstyse prie Penkių Kampų sankryžos.

Dauguma iš mūsų Nantakete lankėsi dėl vienintelės priežasties – Salos futbolo taurės. Žinoma, futbolas mums patinka, ir mes ne kokie pasipūtėliai – kas gi juos mėgsta? Tačiau kas kart atvykę pasirgti už mūsų vidurinės žaidėjus, nesiliaujame stebėtis, kaip mūsų kaimynai pakenčia gyvenimą toje akmeningoje, rūkuose skendinčioje ir nederlingoje saloje, taip toli nublokštoje į jūrą.

Vis dėlto yra vienas mus siejantis dalykas, kurio neįmanoma paneigti. Geologų spėjimu, prieš dvidešimt tris tūkstančius metų Martos Vynuogynas, Nantaketas ir Keip Kodas buvo vientisas darinys. Taigi būtų paprasčiau mus laikyti seserimis, gal net vienos motinos pagimdytomis dvynėmis. Vis dėlto mes linkę manyti, kad Martos Vynuogynas – toji sesutė numylėtinė.

Žinoma, visai nenuostabu, kad ta numylėtine save laiko Nantaketas.

MARTOS VYNUOGYNAS: HARPER

Birželio 16-ąją, penktadienį, septintą vakare, kai Harper Frost tėvas Bilis išleido paskutinį kvapą, daktaras Ridas Zimeris buvo nepasiekiamas. Su žmonos šeima išvykęs į Lamberto įlanką; ten jie, regis, kasmet vasaros pradžioje rengia išskylą gamtoje – laužas, bulvių salotos, kepsninėje skrudinta vištiena. Seidės Zimer brolis Franklinas Felpas – vienas iš populiariausių Vynuogyno gitaristų. Harper visada ateina jo pasiklausti į barą „Ritz“. Harper įsivaizduoja, kaip įsikasęs pėdomis į auksinį smėliuką daktaras Zimeris drauge su svaieniu traukia dainelę „Wagon Wheel“.

Sėdėdama greta tėvo lovos, Harper siunčia daktarui Zimeriui žinutę. Joje parašyta: *Bilis mirė*. Ji įsivaizduoja, koks pasijus kaltas; juk užtikrino Harper, kad šiąnakt to tikrai nebus. Kad Bilis dar pagyvens.

– Užsuk pas jį, kaip visada, – pasakė daktaras Zimeris, išlipęs iš Harper lovos, palikdamas sujauktas baltas paklodes po jų meilės valandėlės. – O šiaip smagaus tau savaitgalio. – Tada pažvelgė pro langą į alyvų krūmą, kuris pernakt apsipylė prašmatniais žiedais. – Neįtikėtina. Ir vėl vasara.

Smagaus savaitgalio? Kurgi ne. Harper siutina, kai Ridas kalba su ja taip, tarsi ji būtų tik paciento duktė, vos pažįstama moteris. Bet gal, tam tikra prasme, taip ir yra? Ridas vis mato Harper arba prie tėvo patalo ligoninėje, arba kai jiedu mylisi jos namuose. Į pasimatymus jiedu nevaikšto; nė kartelio nebuvo atsitiktinai susitikę, net prekybos centre „Cronig’s“; Ridas tikina niekada jos nematęs ir prie Rusterio furgono vairo, net

jei mojuoja jam kaip pagalbos besišaukianti skęstančioji. Harper ir Ridas tapo meilužiais tik spalį, todėl jai nevisiškai aišku, ką turėjo omenyje sakydamas „ir vėl vasara“. Šiandien ji gavo pirmąją užuominą: Rido žmonos tėvai, Felpsai vyresnieji, neseniai grįžę iš Vero Bičo, dabar gyvena savo name Katamoje. Prasidės šeimos reikalai ir pareigos – kaip ir šiandienos iškyla. Harper jau atrodo, kad Ridas persikėlė į kokią tolimą planetą.

Prieš rašydama žinutes kitiems Harper trumpai stabteli. Nors tėvas čia, šalia, bet jo jau nebėra. Veidas sukritęs, atrodo bejausmis kaip ištuštėję namai. Bilis mirė, kai Harper jam pasakojo apie Dastiną Pedroją iš „Red Sox“ komandos. Tėvas trūkčiojamai giliai įkvėpė, paskui dar kartą, o tada pažvelgė Harper į akis, į širdį, į jos sielą ir ištarė:

– Atleisk, vaikeli.

Jo paskutiniai žodžiai. Harper prigludo ausimi jam prie krūtinės. Iš aparato pasigirdo graudus nepertraukiamas signalas. Viskas. Baigta.

Ridas neatrašo. Harper bando prisiminti, ar Lamberto įlankoje veikia mobilusis ryšys. Visada ieško jam pateisinimų, nes iš trijų jos gyvenime likusių vyrų myli tik Ridą.

Tą pačią žinutę – *Bilis mirė* – išsiunčia ir seržantui Driu Trumanui iš Edgartauno policijos. Harper ir Driu susitikinėja vos tris savaites. Jis pakvietė ją į pasimatymą jiems plaukiant Čapio keltu. Harper pagalvojo: *Kodėl gi ne?* Driu Trumanas priklauso vienai iš gerbiamiausių Ouk Blafso afroamerikiečių šeimų. Jo motina Ivona Truman daugiau nei dešimt metų išrenkama į miesto tarybą. Ji – viena iš penkių seserų Snaider; joms visoms priklauso po „meduolinį“ namą, fasadu pasuktą Vandenyno parko pusėn. Harper pažinojo Driu nuo vidurinės laikų, kai apie jo sportinius pasiekimus kas savaitę sporto

skiltyje rašydavo „Vineyard Gazette“. Jis studijavo koledže ir policijos akademijoje, o paskui grįžo namo ir tapo Djuksio apygardos pareigūnu.

Harper vylėsi, kad susitikinėdama su nauju vaikinu galbūt nejaus tokios sąžinės graužaties dėl romano su vedusiu vyru. Jiedu su Driu buvo šešiuose pasimatymuose; keturis kartus valgė meksikietišką maistą (Driu mėgstamiausią, nors Harper nesupranta, kodėl) „Sharky’s“ restorane, kartą pietavo Katomos oro uosto užkandinėje, o paskutinį – mėgavosi prabangia vakariene „Žvejų trobelėje“ – jūrų gėrybių ir jautienos patiekalai, vaizdai į jūrą, dainuojantys padavėjai. Harper supranta: Driu tikėjosi, jog vakaras užsibaigs meilės naktimi, bet kol kas pavyksta jį suturėti aiškinant, kad ne seksas jai galvoj, kai tėvas prie mirties.

Driu nekantrauja supažindinti Harper su savo motina, broliu, brolio žmona, dukterėčiomis ir sūnėnais, su tetomis, pusbroliais ir pusbrolių vaikais – visa gausia Snaiderių-Trumanų šeimyna. Vis dėlto šiam žingsniui Harper dar nepasiruošusi. Ji visai netrokšta įsilieti, būti globojama ir laukiama. Jai nereikia, kad ja žavėtųsi ir lepintų ar su ja ginčytųsi, gal net šnairuotų, nes jos oda balta. Trumpai tariant, visai patogu palaikyti su Driu platoniskus santykius. O žiauri realybė yra tokia: Harper myli Ridą. Ir tik jį.

Harper atsidūsta. Driu šįvakar budi. Savaitgaliais už viršvalandžius jam moka dvigubai, bet ar atsiperka, kai prasidėjus vasaros sezonui tiek vargo su prisilakusiais mulkais? Ji žino, kad Driu sulauks kokių trisdešimt iškvietimų, iš kurių dvidešimt septyni atvejai bus dėl girtumo ir viešosios tvarkos pažeidimų, o kiti trys susiję su taksistais, kurie dar prastai orientuojasi mieste.

Trečiasis Harper svarbus vyras – jos brangus draugas Brendanas Donegalas, Čapio tremtinys. Harper norėtų jam pranešti, kad Bilis mirė, bet Brendanas žinučių nei skaityti, nei rašyti nebegali. Tos dvidešimt šešios abėcėlės raidės negaliajam – kaip žudikių vapsvų spiečius. Telefoną jis naudoja tik laikui pasitikrinti.

Daktaras Zimeris neatrašo. Nejau Harper teks jam paskambinti? Iki šiol ji visada ramiai skambindavo daktarui – visai suprantama, teiraujasi dėl tėvo būklės. Kepenų nepakankamumas, inkstų nepakankamumas, lėtinis širdies nepakankamumas. Bilis Frostas mirė nuo daugybės nepakankamumų.

Žinoma, niekas Harper nekaltintų už tai, kad *mirus* tėvui paskambino daktarui. Vis dėlto ją kankina nemaloni nuojauta. Ji delsia.

Bilis Frostas mirė septyniasdešimt trejų. Kai mintyse Harper jau kuria tėvui nekrologą, į palatą įeina seselės paruošti velionio „džiaugsmingai“ kelionei į lavoninę. *Viljamas Ošonesis Frostas, aukščiausios klasės elektrikas ir aistringas beisbolo komandos „Red Sox“ gerbėjas, vakar vakarą mirė Martos Vynuogyno ligoninėje Ouk Blafse. Jis turėjo dukterį Harper Frost.*

Ir... dar vieną dukterį – Tabitą Frost... taip pat anūkę Einslę Kruz... ir buvusią žmoną Eleanorą Roksi-Frost – visos jos iš Nantaketo Masačusetse. Harper svarsto, kas svetimiems gali pasirodyti keisčiausia? Kad Bilis turi dar vieną dukterį, atrodančią identiškai, bet visiškai kitokią nei toji žavi nevykėlė, vairuojanti siuntinių pristatymo firmos „Rooster Express“

furgoną? Ar kad Bilis buvo vedęs garsią Bostono madų dizainerę Eleanorą Roksi-Frost, labiau žinomą kaip ERF? O gal dar didesnę nuostabą keltų faktas, jog pusė Bilio šeimos gyvena besivaržančioje su Martos Vynuogynu saloje? Tame išpuoselėtame turčių rojuje. Harper sesuo dvynė Tabita ištissu keturiolika metų Martos Vynuogyne nerodė akių, o mama Eleanora – nuo savo medaus mėnesio 1968-aisiais. Harper dukterėčia Einslė apskritai nėra čia buvusi. Bilį liūdino, kad, norėdamas pamatyti anūkėlę, turėdavo keliauti į Nantaketą. Tą jis ir darė kasmet, visada rugpjūtį.

– Tikrai nenori vykti su manim? – vis klausdavo Harper tėvas.

– Tikrai, – atsakydavo Harper. – Tabita visai nenori manęs matyti.

Kada gi, panelės, ateisit į protą? – piktindavosi Bilis, ir jiedu dar ilgokai ginčydavosi. – *Juk mes – šeima.*

Mes – šeima, – Harper pagalvoja, kad čia ir bėda.

Ridas tyli. Harper įsivaizduoja jį valgantį pyragą. Rido žmona Seidė garsėja savo pyragais; jos motina turėjo kioską, o Seidė šį kuklų pyragų kepimo amatą išplėtė ir pavertė aukso kasykla. Nuomojasi nedidelę kepyklą su krautuve Vinjard Heivene vos už kilometro nuo Harper namų ir prekiauja įvairiausių rūšių pyragais: su braškėmis ir rabarbarais, mėlynėmis ir persikais, su omarais. Pastarasis kainuoja keturiasdešimt du dolerius. Harper žino, nes į gyvenimo pabaigą Bilis Frostas labai tą pyragą pamėgo. Viena iš jo gerbėjų (o jų buvo daug) pakėrė jį dar karštu, gardžiausiai kvepiančiu omarų mėsa įdarytu pyragu traškia plutele su kreminiu chereso padažu.

Tada Bilis apsiskelbė miręs ir, ko niekas nesitikėjo, nukeliavęs į Dangų. Kai Bilio sveikata rimtai pašlijo, bet jis dar galėjo valgyti, Harper nusprendė jam nupirkti omarų pyrago. Į parduotuvę „Traški plutelė“ įžengė apimta virpulio, nes žinojo, kad greičiausiai teks pirmą kartą akis į akį susitikti su meiluzio žmona.

Harper buvo tam pasiruošusi, bet pamačiusi Seidę labai nustebė. Toji buvo gerokai žemesnė, nei Harper įsivaizdavo; ūgio ne ką aukštesnė už pyragų vitriną. Trumpučiai kaip berniuko plaukai ir didelės apvalios akys – dėl jų priminė nuolatą nustebusį animacinio filmuko personažą.

Neatrodė, kad Seidė nutuokia, kas tokia yra Harper. Veido išraiška nepasikeitė, o jai maloniai šypsantis atsivėrė švarplė tarp dviejų priekinių dantų. Harper girdėjo, esą kai kuriems vyrams tokia švarplė atrodo seksuali, nors nesuprato, kur čia tas patrauklumas. Jeigu taip jai, lėktų pas ortodontą, kad to tarpelio tarp dantų neliktų.

– Ko pageidautumėt? – paklausė Seidė.

– Mano tėvas miršta, – leptelėjo Harper.

Seidė išpūtė iš nuostabos akis.

– Jis nori omarų pyrago, – pridūrė Harper. – Nepaliaudamas tik apie jį ir kalba po to, kai praeitą savaitę jam tokį atvežė ponija Tobajas.

– Ponia Tobajas – ištikima mūsų klientė, – pasakė Seidė ir kilstelėjo galvą. – Jūsų tėvas – Bilis Frostas?

– Taip, – patvirtino Harper. Jautėsi tarsi blaškoma bangų – aukštyn žemyn, aukštyn žemyn...

– Ponia Tobajas užsiminė, kad jis serga. Beje, kaip tik jis sumontavo šviestuvus, kai atidariau šią parduotuvę. Kiti elektrikai atsisakė. Aiškino, kad kreipčiausi į rangovą, tvarkiusį

elektros instaliaciją, kai čia dar prekiaavo aromatinėmis žvakėmis, tik kad tas rangovas jau senokai tupi už gročių.

– Batonasas, – Harper nenorom išsprūdo vardas. Bilis perėmė didžiąją Batonso Džounso klientūros dalį, kai tas sėdo už mokesčių vengimą.

Seidė ištraukė pyragą iš orkaitės. Harper šmėstelėjo mintis, kad gal nereikės mokėti, kad gaus pyragą dovanų, nes juk Bilis kadaise Seidei Zimer padarė didelę paslaugą.

– Keturiasdešimt du doleriai, – pasakė Seidė.

Harper sunku įsivaizduoti Ridą ir Seidę kartu jų namuose. Ji žino, kur tie du gyvena. Vakarų Tisburyje, netoli „Field Gallery“, bet tame name Harper nėra buvusi. Jai daug lengviau Zimerius įsivaizduoti sėdinčius greta prie laužo Lamberto įlankos smėlyje. Seidės melodingas balsas, o Harper, nors mėgsta iš visų plaučių užplėšti kokią melodiją prie savo furgono vairo, nepataiko į toną. Ji ir nesiekia varžytis, ir čia ne konkursas, kur pasveriami visi plusai ir minusai. Meilė – tai paslaptis.

Harper numylėtinė seselė Di kyšteli galvą pro palatos duris:

– Kaip laikotės?

Harper bando pasakyti, kad gerai, bet įstengia tik tuščiai spoksoti.

– Nepavyksta susisiekti su daktaru Zimeriu, – vos tai pasakiusi, Harper sunerimsta išsidavusi. – Suprantu, jam laisvas dienis, bet manau, kad reikia pranešti. Bilis buvo jo mėgstamas pacientas.

Di atlaidžiai šypteli, ir Harper jau laukia, kol toji pasakys, kad daktaras Zimeris myli visus savo pacientus; neįtikėtinas

tas daktaras Zimeris. Paskui Harper sukrunta, kad Di laukia, kol ji atlaisvins palatą; juk jau nebemoka už paslaugas.

Tačiau Di pasakė:

– Buvote jam gera, Harper. Gali būti, paskui suprasite, jog mirtis – tai savotiška lemties dovana.

Dovana? Harper pasipiktino. Knieti tai Di šiurkščiai atsikirsti, bet geriau pagalvojus... gal ji ir teisi. Išties pastaruošius dešimt mėnesių Harper gyveno vien mintimi, kad Bilis miršta. Dabar, kai jo nebėra, ji tarsi išsilaisvino. Nebeliko dėl ko graužtis. Vis dėlto sielvarto ir liūdesio našta tokia slegianti ir skausminga, kad tam jausmui turėtų būti koks nors kitas pavadinimas. Jai buvo septyniolika, kai tėvai išsiskyrė, ir nuo tada Bilis buvo jos tėvas. Jos draugas, herojus, ištikimas sąjungininkas, bičiulis dieną po dienos. Apie geresnį tėvą ji nė nesvajoto, ir štai – jo nebėra.

Mirė.

Harper nusišluosto ašaras, giliai įkvepia ir kaip narsi karė, kokia ją Bilis laikė, ištaria:

– Pirmyn.

– Šaunuolė, – pagiria Di. – Atnešiu Bilio daiktus.

Pirmyn. Kaip ir norėjo, Bilis bus kremuotas, o jo atminus Harper surengs Farm Neko golfo klube. Pardavusi Bilio namą, galės mesti darbą „Rooster Express“ kompanijoje. Šio darbo Harper griebėsi iš nevilties, kai prieš trejus metus po katastrofiškai užsibaigusių reikalų su Džojum Bouenu Džudė atleido ją iš „Sodo deivių“ firmos. O toliau? Galėtų pradėti savo apželdinimo verslą. Klientai ją dar prisimena, ir ne tik dėl to, kad pjaudavo žolę jų pievelėje iki pusės vien su bikinio lieme-

nėle. Ji maloni ir geros širdies, atmetus netiesioginius įkalčius, liudijančius priešingai.

Di grįžta nešina pluoštu dokumentų, kuriuos Harper reikia pasirašyti, ir dideliu krepšiu su Bilio drabužiais ir daiktais. Tarp jų ir paveldėtas iš tėvo 1954-ųjų „Omega“ laikrodis, kurį Bilis labiausiai už viską brangino. Bilis Frostas Martos Vynuo-gyne įsikūrė 1995-aisiais po skyrybų su Eleanora ir jam teko kovoti už būvį. Harper tai žinojo, nes ir jai – Tuleino univer-siteto pirmakursei – tais metais buvo nesaldus. Bilis griebda-vosi bet kokio elektriko darbo, kurį tik pajėgdavo gauti, net ir darbų, atlikdavusių nuo rangovų kaip Batonsas Džounsas.

Jis bičiuliavosi su medkirčiais ir kraustytojais, apdailinin-kais, žvejais ir kapitonų padėjėjais, su valkatomis ir narko-manais iš baro „Prieplauka“. Ir tais, kurie pakaušę kabindavo baro „Coop DeVille“ barmenę Karmen.

Vis dėlto Bilis visad segėjo auksinį savo „Omega“ laikrodį, ir tai išskirdavo jį iš kitų.

Ką Harper darys su laikrodžiu? Neturi kam jo perduoti.

Tabita turi Einslę, bet kam šešiolikmetei tas auksinis „Omega“? Harper prisiminė Einslės tėtį Vajatą. Biliui Vajatas patiko, bet ar Harper gali jam tą laikrodį pasiūlyti? Ne.

Tabita – tikra rakštis. Visiškai nepakenčiama. Prieš pus-antro mėnesio, kai Bilis jau sunkiai sirgo, Harper rado Tabi-tos mobiliojo numerį Bilio telefone ir po poros bokalų alaus bei trijų stiklelių trauktinės „Jägermeister“ paliko seseriai balso pašte žinutę, ragindama paskubėti, jei dar nori pama-tyti tėvą gyvą. Tabita neatsakė. Ir nieko čia keista. Harper gai-lėjosi, kad skambino Tabitai išgėrusi – ko gero, vėlė žodžius. Todėl nenuostabu, kad į tokį skambutį toji nekreipė dėmesio ir išštrinė.

Bilio mirtis – tikrai svarbi priežastis vėl paskambinti, bet Harper pernelyg apimta pykčio, kad elgtųsi civilizuotai. Ar Tabita teikėsi išklausti jos žinutę? Ar buvo čia? Ar apskritai po sūnaus Džiulijano mirties prieš keturiolika metų buvo įkėlusį koją į Vynuogyną? Tikrai ne. Nantaketas vos už vienuolikos su trupučiu mylių, taigi atstumas – ne problema.

Harper dar kartą siunčia Tabitai žinutę: *Bilis mirė*. Tada jau savo visureigyje ryžtasi paskambinti daktarui Zimeriui.

Jis atsiliepia tik po šešto signalo, kone pašnibždomis. Harper įsivaizduoja, kaip Ridas atsitraukė nuo laužo ir dabar stovi šešėlyje.

– Atleisk, Harper. Maniau, jis dar temps. Bent kelias savaites.

Koks jis, po galais, daktaras? Norėtų apkaltinti, kad neišmano darbo, nekęsti, bet negali. Ridas visas atsiduoda pacientams. Lieka po darbo, niekada neskuba; jis atidus, nuoseklus, malonus ir aiškiai kalba. Nė karto per dešimtį mėnesių Harper nepajuto, kad norėtų ar jaustų poreikį atsidurti kur kitur. Bilis galėjo būti kad ir vienintelis jo pacientas, o Ridas ateitų ir maloniai nustebintų. Straipsniu iš „Iliustruotojo sporto“ apie maudymosi kostiumus ar strėlės antgaliu, rastu važinėjantis dviračiu, šokoladiniais skanėstais, kuriuos Bilis taip mėgo, bet jam nebuvo galima jų valgyti. Ridas Zimeris buvo daktaras kaip iš televizijos, tik geresnis, nes tikras. Ir išvaizdus, ir žmogiškas. Kartais po bemiegės nakties jam būdavo patinę paakiai, kartais būdavo nesiskutęs ar susitaršiusiais plaukais. Kartais darbe po baltu chalatu mūvėdavo džinsus ir vilkėdavo pilkus sportinius marškinėlius. Ir kaip Harper galėjo tokio neišsimylėti?

– Atvažiuok, – prašo ji.

– Šįvakar negaliu. Aš... – jo balsas nutrūksta, o Harper įsi-vaizduoja, kaip Seidė čiumpa jam iš rankų telefoną. Šiandien nuo pat ryto ją kankino bloga nuojauta. Kaip jos Sibiro haskį Fišą, kai tas pastato ausis. Per kilometrus užuodžia bėdą.

– Turiu būti čia su šeima.

Įmanydama Harper jam išrėžtų, kad šeima Seidės, ne *jo*.

– Ką tik netekau man brangiausio žmogaus, – primena Harper.

Ridas tyli. Harper nėra tikra, ar dėl to, kad jaučiasi kaltas, ar kad apie kažką galvoja.

– Seseriai jau paskambinai? – klausia Ridas. – O motinai?

Motinai? Dievaži, – galvoja Harper. Jei paskambintų Eleanorai ir pasakytų, kad Bilis mirė, toji tiesiog atmestinai kostelėtų ar atsikrenkštų... ko gero. Pačiame karingų skyrybų su Biliu įkarštyje tikrai buvo momentų, kai Eleanora troško, jog šis greičiau nusibaigtų. O geriausiu atveju iš aukšto mestelėtų, kad labai užjaučia dėl netekties, bet to ir reikėjo laukti, kai Bilis taip be saiko rūkė.

Žinoma, ne visada Eleanora taip galvojo. Kadaisė Eleanora Roksi-Frost, pripažinta mados dizainerė, ir Bilis Frostas, „Frostos elektros kompanijos“ savininkas, buvo darni charizmatiška sutuoktinių pora. Jiedu gyveno Bikon Hile iš Eleanoros tėvų paveldėtame name ir augino identišką dvynę. Viską darė teisingai: kaip dori anglikonai kartą per mėnesį sekmadieniais lankydavosi Advento bažnyčioje, taip pat per Kalėdas ir Velykas. Dvynės išsiuntė į Vinzoro mergaičių mokyklą, kurioje anksčiau mokėsi ir pati Eleanora, ir jos motina. Bilis su Eleanora lankėsi vakarėliuose viešbutyje „Park Plaza“, Dailės muziejuje ir Harvardo klube. Per renginius juos taip uoliai medžiodavo fotografai, kad ilgainiui jūdvių nuotraukos tapo atpažįstamos

tarsi prekės ženklas. Eleanora žvelgia į objektyvą akinamai šypsodamasi, o Bilis, ranka apglėbęs per liemenį, bučiuoja žmoną į skruostą. Bostono numylėtiniai, miestas jiems buvo po kojų.

Harper mano, kad toji svaiginama sėkmė galiausiai ir tapo jos tėvų skyrybų priežastimi. Eleanoros kurti drabužiai buvo taip graibstomi, kad Niuberio gatvėje ji atidarė butiką per tris aukštus.

Beveik dvejus metus Eleanora ten leisdavo dienas ir naktis, pati kontroliavo visus procesus. Žurnale moterims „Women’s Wear Daily“ netrukus pasirodė Eleanoros nuotrauka su pieštuko formos sijonu, aukštakulniais ir šalmo formos skrybėlaitė – akį traukiantis dirbančios merginos paveikslėlis. Tada Bilis pirmą kartą neišlaikė.

– Tavo mama laiminga tik tada, kai viską kontroliuoja, – ištarė žiūrindamas nuotrauką prie pusryčių stalo.

Tikrąją tėvų nesutarimų priežastį dvynės netrukus sužinojo. Pasirodo, Eleanora nenusamdė Bilio kompanijos elektros instaliacijos darbams atlikti savo butike. Taip esą pasielgusi iš principo. Tvirtino jautusi, kad bendras darbas paakenktų jų santuokai.

– Kvailystės, – piktinosi Bilis. – Tiesiog jūsų mama širdyje snobė. Nenorėjo, kad madingi fotoreporteriai darytų jos darbininkiškų šaknų vyro nuotraukas. Visada manė ištekėjusi už prastesnio.

Harper prisimena, kad tais metais namuose prasidėjo triukšmingi barniai. Bilis kaltino Eleanorą, kad toji dėl parduotuvės apleido šeimą, o Eleanora atšaudavo, kad jis esą varžantis jos asmeninę laisvę. Kodėl nesidžiaugia jos sėkme? Juk dar tą vakarą, kai jiedu susitiko, žinojo, kad ji sieks karjeros.

Bilis nusprendė, kad vienintelis būdas priversti Eleanorą

daugiau laiko skirti namams – pačiam dažniau kur nors išeiti. Tris ar keturis vakarus per savaitę jis leisdavo „Eiro“ užkeigoje Dorčesteryje su vyrais, kuriuos Eleanora išvadino banditais. Esą Bilio draugai ne ką geresni nei tie iš Vaičio Baldžerio ar Vinterio Hilo šutvės.

Au contraire*. Tuo metu Bilis teisindavosi, kad jo prancūziška tartis net po šešių septynių stiklų viskio išlieka nepriekaištinga dėl kartu su Eleanora praleistų metų. Ir kad tiems jo bičiuliams iš Saučio nėra ko prikišti. Jie ragino Bilį kandidatuoti į miesto tarybą.

– Tik per mano lavoną, – rėždavo Eleanora.

– Būčiau laimingas, – atsikirsdavo Bilis.

Bilis ir Eleanora išsiskyrė vasarą, kai mergaitės dar nebuvo išvažiavusios studijuoti į savo koledžus. Dvynėms buvo po septyniolika – dar nepilnametės. Tabita išvyko į Beningtoną, o Harper – į Tuleiną. Taigi finansiškai taps nepriklausomos tik po ketverių studijų metų. Dvynes išskirti sugalvojo Eleanora. Vieną mergaitę išlaikys ir kartu su ja leis vasaros atostogas Eleanora, o už jos seserį atsakomybę prisiims Bilis. Per šventes mergaitės apsikeis tėvais. Eleanorai atrodė visiškai nepriimtina, kad abi jos vienu metu būtų su vienu kuriuo iš tėvų. Kad su lagaminais keliautų iš namų į namus.

Dabar Harper jau supranta, kad mama tiesiog baiminosi likti viena; Eleanoros tėvai mirę, sesuo Flosė persikraustė į Floridą, o draugų ji neturėjo – tik verslo partnerius.

Vis dėlto Eleanorai buvo netikėta, kad abi mergaitės panorą gyventi su Biliu. Kai jos pagaliau sukaupė drąsą tą pasakyti, Eleanora tik ironiškai nusišaipė:

---

* Priešingai (*pranc.*).

– Mergaitės visada labiau šliejasi prie tėvo. Įrodytas faktas. Ir man pačiai taip buvo. Deja, Bilis jūsų abiejų išlaikyti nepajėgs. Man vis tiek, kuri iš jūsų pasirinks mane. Numylėtinių aš neturiu. Abi myliu vienodai. Taigi pasitarkite ir nuspręskite. Atsakymo laukiu ryte.

Po bene įsimintiniausios nakties Harper gyvenime, po iš-tisas valandas trukusių pusbalsių ginčų, svarstymų ir derybų svarstyklių lėkštė ėmė svirti Harper naudai. Jos pagrindinis argumentas – kad ir per plauką, bet ji tėvui artimesnė. Sportiško sudėjimo, be to, jai patinka „Red Sox“ komanda. Tabita spyrėsi, kad jai davė Bilio motinos vardą, o Harper – Eleanoros motinos Vivianos Harper, kuri nebuvo trapi būtybė. Todėl, Tabitos manymu, Harper turi gyventi su motina, o ji – su tėvu. Šis žodinis apsikumščiovimas dar ilgai būtų užsitęsęs, todėl panelės nusprendė problemą išspręsti taip, kaip tą darė jau septyniolika su puse metų – pasitelkė žaidimą akmuo, popierius ir žirkles.

Šito žaidimo jas išmokė Bilis. Tvirtino, kad bet kokį ginčą galima išspręsti pasitelkus akmenį, popierių ir žirkles. Jokių peštynių, teisininkų ar karų. Kaip sakydavo Bilis, pakanka miklių rankų ir gerai išmokti taisykles: žirkles kerpa popierių, akmuo šipina žirkles, popierius dengia akmenį.

O jei kyla abejonių dėl nugalėtojo, žaiskite trečią kartą, – patardavo Bilis.

Varžybose dėl to, kuri liks su Biliu, Tabita parodė akmenį, o Harper – popierių. Harper laimėjo.

Tabita ją apkaltino sukčiavimu.

– Sukčiavau? – apstulbo Harper. – Gal skaitydama tavo mintis?

Vis dėlto ji nusileido Tabitai ir jiedvi žaidė trečią kartą.

Ir vėl Tabita parodė akmenį, o Harper – popierių. Laimėjo Harper.

Taigi ji liko su Biliu.

Tiesa ir tai, kad po tos nakties Harper ir Tabitos santykiai jau nebuvo tokie kaip iki tol. Kelerius pirmus metus jos bendravo civilizuotai, bet draugės nebuvo. Galiausiai Bilis išvyko iš Bostono ir nusipirko namą Dageto aveniu Vinjard Heivene, o Eleanora liko prabangiame keturių aukštų miesto name Pinknio gatvėje. Vėliau patarta savo teisininko, jau po skyrybų, Eleanora pardavė savo avalynės liniją Stivui Madenui ir nusipirko antrus namus Nantakete.

Dukterys leisdavo su *savo* tėvu ar motina vasaros atostogas ir, kaip reikalavo Eleanora, lankydavo kitą iš tėvų per šventes. Harper įsivaizduodavo, kaip susikerta jų keltų maršrutai ir kryžiuojasi lėktuvų, kuriais jos skrido, danguje palikti pėdsakai.

Vienintelė proga dvynėms pabūti kartu pasitaikė, kai Tabitai beveik trimis mėnesiais anksčiau gimė antrasis vaikas, sūnus Džiulijanas. Tabitai buvo sunku vienai tvarkytis ir Harper nesvarstydama atskubėjo į pagalbą... deja, viskas pasibaigė katastrofa. Džiulijanas mirė, o Tabita dėl to apkaltino Harper – ir ne tik. Dėl Džiulijano netekties, dėl to, kad toji kadaise laimėjo žaidžiant akmenį, popierių ir žirkles, ir apskritai dėl visų jos gyvenime nutikusių bėdų.

– Tu viską griauini, – kaltino Tabita. – Visos bėdos per tave.

Tuos žodžius ji ištarė prieš keturiolika metų, ir nuo tol seserys beveik nesikalbėjo.